

UITNODIGING

KONMAKANDRA
Stichting voor
Surinaamse
Genealogie

20 OKTOBER 2018

Bibliotheektheater
Centrale Bibliotheek Rotterdam

stichting voor surinaamse genealogie

Konmakandra van de Stichting voor Surinaamse Genealogie

Zaterdag 20 Oktober 2018

LEVENSFASEN

GEBRUIKEN EN RITUELEN IN SURINAME

Van de geboorte tot en met het overlijden

PROGRAMMA 10:00 – 16:30 UUR

10:00 – 10:30	Inloop	
10:30 – 10:35	Aankondiging Programma	<i>Dagvoorzitter</i>
10:35 – 10:40	Welkomstwoord voorzitter SSG	<i>Carina Klaren</i>
10:40 – 11:20	De rijkdom van de Afro-Surinaamse uitvaarttraditie: <i>levend erfgoed</i>	<i>Ricardo Lemmer</i>
11:20 – 12:00	<i>Indiaans Verhaal</i> : Levensfasen in de traditie van de oudste bevolkingsgroep van Suriname	<i>Drs. Ing. A.R. Artist</i>
12:00 – 12:40	<i>Kiya</i> : Overgangsrituelen tot aan het bereiken van de volwassenheid onder Marrons en hun vormende waarde	<i>Jose Tojo</i>
12:40 – 14:10	Lunch, netwerken, foto-expositie, boekenstands	
14:10 – 14:50	Van <i>Brahmacharya</i> tot Sanyas: De levensfasen van Hindostaanse Surinamers en de bijbehorende overgangsrituelen	<i>Prof. Chan E.S. Choenni</i>
14:50 – 15:30	De Joodse levenscyclus in de Surinaamse context: Met bijzondere aandacht voor het overlijdens- en begraafritueel	<i>Eddy Robles</i>
15:30 – 15:40	Afronding	<i>Dagvoorzitter & voorzitter SSG</i>
15:40 – 16:30	Netwerken, foto-expositie, boekenstands	

TOEGANG: gratis voor donateurs van de stichting en € 7,50 voor niet-donateurs en genodigden

PLAATS: Bibliotheektheater van de Centrale Bibliotheek Rotterdam,
Hoogstraat 110, 3011 PV Rotterdam, Nederland (nabij Station Blaak)

BEREIKBAARHEID: [Route](#) (Google Maps)

Bevestig uw aanwezigheid op de Konmakandra door een mail te sturen naar info@surinaamsegenealogie.nl
Geef ook aan of u gebruik maakt van de lunch, verzorgd door de externe cateraar.

<http://www.surinaamsegenealogie.nl>

Nadere toelichting op thema, lezingen en sprekers

Iedere Surinaamse familieonderzoeker wordt wel eens geconfronteerd met de wijze waarop de verschillende Surinaamse bevolkingsgroepen omgaan met de overgang tussen de verschillende fasen in een mensenleven. Kennis hierover levert ook inzichten op die van pas komen bij genealogisch onderzoek. Bij het begrip levensfasen denken wij onder andere aan geboorte en doop, puberteit, huwelijk en scheiden, overlijden en begraven.

In een inspirerend programma passeren verschillende gebruiken en rituelen bij deze levensfasen de revue, vanuit de invalshoek van Hindoestaanse Surinamers, Afro-Surinamers, Indianen, Marrons en Joodse Surinamers. De sprekers gaan in op de betekenis en de waarde van deze rituelen alsmede op initiatieven om (de kennis van) deze tradities ook voor komende generaties te behouden. Er zal volop gelegenheid zijn tot vragen stellen.

Gedurende de dag zal in een aparte ruimte een tentoonstelling te bezichtigen zijn met beeldmateriaal over Surinaamse gebruiken en rituelen op het gebied van geboorte, huwelijk en overlijden.

Ook zijn de vertrouwde boekenstands te bezoeken, is er volop gelegenheid om te netwerken en kan men genieten van de lunch met Surinaamse lekkernijen.

HET PROGRAMMA

Ricardo Lemmer: De rijkdom van de Afro-Surinaamse uitvaarttraditie: levend erfgoed

De Afro-Surinaamse uitvaart in Nederland omvat een veelheid van traditionele, culturele, christelijke en spirituele aspecten en verdient het om te worden aangemerkt als Nederlands nationaal immaterieel erfgoed. Suriname was een van de koloniën van Nederland en die verbintenis van beide landen heeft zich tot heden voortgezet in herkenbaarheid in taal, cultuur, normen en waarden. Toch heeft de Afro-Surinaamse bevolking haar eigenheid, identiteit en traditie behouden in Nederland. De heer Ricardo Lemmer beschrijft het unieke van de Afro-Surinaamse uitvaart, vanaf het moment dat er contact is met een familielid of een melding is van een overledene of iemand die is uitbehandeld. Hij beschrijft ook de rituele laatste zorgwerkzaamheden, de dienaren, rouwliederen en de uitvaart met haar dragers en muzikale bazingroepen en andere aspecten. Ter ondersteuning van de lezing wordt een filmpje getoond en zal de heer Lemmer samen met de bezoekers een liedje zingen.

Drs. Ing. A.R. Artist: Indiaans Verhaal: Levensfasen in de traditie van de oudste bevolkingsgroep van Suriname.

De heer Reinier Artist behandelt de volgende levensfasen van de in stamverband wonende Inheemsen (Indianen): geboorte, volwassenwording, inwijding, huwelijk en overlijden. De verbondenheid en omgang met de natuur die elementair zijn in de Indiaanse cultuur, zullen als een rode draad door zijn verhaal lopen. Daarna gaat hij in op de evolutie van de Inheemse (indiaanse) samenleving door beïnvloeding van de Westerse beschaving (kerken, onderwijs, economische exploitatie). De Inheemse bevolking heeft het binnenland sinds de Onafhankelijkheid in grote aantallen verlaten en woont nu in Paramaribo en in Nederland (mede t.g.v. de binnenlandse oorlog). De heer Artist constateert dat vooral jongere Inheemsen zich bewust worden van hun waardevolle cultuur en meer behoefte hebben om over hun geschiedenis te leren, echter: - bronnen zijn verspreid en niet gemakkelijk toegankelijk en er is geen kenniscentrum over Inheemse geschiedenis. Hij doet een beroep op de aanwezige familieonderzoekers om waar dat kan die ondersteuning te bieden.

Jose (Joseph) Tojo: Kiya: Overgangsrитуelen tot aan het bereiken van de volwassenheid onder Marrons en hun vormende waarde.

Een belangrijke bouwsteen binnen de Marron samenleving is de Kiya. Het begrip Kiya betekent 'kweki', opvoeding in traditionele normen en waarden en wijze van handelen. Het voorziet het kind van een besluitvormings- en sturingsinstrument en een manier van denken. Jose Tojo legt in zijn presentatie de focus op de levensfasen waarin het Kiya proces duidelijke richtlijnen geeft, zoals de geboorte: 'Puu pikien a doo', de puberteit: 'Gi kwey', en de volwassenverklaring: 'Gi Pangi' of 'Gi Kamisa'. Al deze fasen gaan gepaard met uiteenlopende verantwoordelijkheden van zowel de betrokkene als ook de familieleden die heel nauw betrokken zijn bij het Kiya proces. Gedacht moet worden aan tantes en ooms van zowel moeder als vaders kant maar ook aan de samenleving. Sturing op basis van het Kiya principe wil daarom ook zeggen het maximale uit je zelf halen voor zelfrealisatie.

Prof. Chan E. S. Choenni: Van Brahmacharya tot Sanyas: De levensfasen van Hindostaanse Surinamers en de bijbehorende overgangsrитуelen.

Hindostaanse Surinamers zijn in religieuze zin verre van uniform. Een deel van hen is Moslim maar Hindoes vormen de grootste categorie. Chan Choenni zal in zijn presentatie ingaan op de vier levensfasen (ashrama's) bij de Hindoes: Brahmacharya (jeugd), Grihasth (huwelijksleven en voortplanting), Banprasth (ouderdom) en de Sanyas (onthechting). Vervolgens zal hij de Hindoe rituelen rond geboorte, huwelijk en dood behandelen. In het bijzonder zal hij stilstaan bij de rituelen rond het huwelijk.

Eddy Robles: De Joodse levenscyclus in de Surinaamse context. Met bijzondere aandacht voor het overlijdens- en begraafritueel.

Eddy Robles zal eerst kort ingaan op essentie en geschiedenis van het Jodendom, zoals de 1^e en 2^e diaspora. Vervolgens gaat hij in op de belangrijke levensfasen in het Jodendom: Geboorte, Briet Mila (besnijdenis), Bar/Bath Mitswa, Choepa en Overlijden. In detail gaat hij in op Overlijden- en Begrafenisrituelen in de verschillende gemeenschappen met een uitvergroting in Suriname, alles ondersteund met beeldmateriaal.

BIOGRAFIE VAN DE SPREKERS

Ricardo Lemmer (1949) is Master Management en Innovatie. Hij is voorzitter van de Stichting Mosaic. De heer Lemmer is cultureel makelaar en organiseert dit jaar voor de 10e keer mede het 'The Hague African' festival en andere soortgelijke bijeenkomsten met diverse etnische culturele groepen. Hij is voorzitter van de Haagse aflegvereniging Trouw en voorzitter van de Landelijke Federatie Surinaamse Aflegverenigingen Nederland. Ook is hij bestuurslid van de stichting 'Troost voor Tranen Nederland'.

Drs. Ing. A.R. (Reinier) Artist is 80 jaar geleden geboren in het binnenland van Suriname en is van Indiaanse afkomst. Dankzij de RK-missie kon de heer Artist op zijn 15e jaar in de stad Ieren lezen en schrijven. Hij studeerde in Nederland aan de Rijks Hogere School voor Tropische Landbouw te Deventer en volgde daarna een doctoraalstudie Culturele Antropologie (en Maatschappijleer) – met Latijns-Amerika en het Caraïbisch gebied – aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen. Ook kreeg hij een eerstegraads onderwijsbevoegdheid voor sociologie en maatschappijleer. De heer Artist heeft afwisselend in Suriname en Nederland diverse beleids- en leidinggevende functies vervuld en ontwikkelingsprojecten geleid. Nog steeds is de heer Artist adviseur van de Indiaanse samenleving in Suriname en Nederland, met name bij de uitvoering van een onderzoeksproject van het Rijksmuseum voor Volkenkunde te Leiden. In zijn boek 'Indiaans Verhaal – In de schaduw van twee beschavingen' vertelt de heer Artist over de geschiedenis van de Indianen en zijn eigen geschiedenis als jongen in één van de tribale, tot 1950 geïsoleerde samenlevingen in Suriname.

Jose (Joseph) Tojo is geboren en opgegroeid in het binnenland van Suriname als Paramaccaanse Marron en zoon van een masterdrummer die de apintiman van het grootopperhoofd der Paramaccaners was. De heer Tojo Jose is door zijn vader opgeleid als drummer. In 1990 werd hij artistieke leider van de Sociaal Culturele Vereniging Kifoko. Met Kifoko heeft hij zich gespecialiseerd in volkstheater, zang, dans en percussie. In 2001 vertrok hij naar Nederland om de Internationale Theaterscholing De Nieuw Amsterdam (ITS DNA) te doen. Daaraan gekoppeld deed hij een jaar op de Hogeschool voor de Kunsten in Amsterdam om zijn overdrachtstechnieken te verbeteren. Sindsdien heeft Jose Tojo gewerkt als acteur, regisseur, drummer en choreograaf. Zijn voornaamste doel is het promoten van de Marrons performing arts, zowel Nationaal als internationaal. Jose heeft één semester lesgegeven aan Studenten binnen de faculteit Arts & Sciences op de Southern Illinois University Edwardsville in Amerika, alwaar hij het Mato Theaterproject" heeft geïntroduceerd en uitgevoerd. In het kader van overdracht en verdere ontwikkeling van de Afro Surinaamse dansstijlen heeft hij een Awasa workshop dvd samengesteld waarbij op een makkelijke manier die dansstijl beoefend kan worden. Jose is oprichter van Kula Skoro met de bedoeling Afro Surinaamse dansstijlen in het algemeen en Marron dansstijlen in het bijzonder op een interactieve methode klassikaal over te dragen.

Prof. dr. Chan(dersen) E.S. Choenni (Paramaribo, 1953) studeerde politieke wetenschappen en wetenschapsfilosofie. Hij promoveerde in de sociale wetenschappen en heeft zich ook gekwalificeerd als onderzoeker en als historicus. Hij was bijzonder hoogleraar aan de Vrije Universiteit Amsterdam. De heer Chan Choenni heeft uitgebreid gepubliceerd over de geschiedenis van de Hindostanen. Momenteel doet hij onderzoek naar de honderdjarige geschiedenis van Afro-Surinamers (1863-1963) in Suriname. Hij is opgevoed en gevormd in de traditie van de Vedische Dharma en heeft daar een boek over geschreven.

Eddy Jules Ephraim Robles is geboren op 6 januari 1952 te Paramaribo Suriname. Hij is zoon van Edgar Reinaud Ephraim Robles en Carmelita Elisheva Del Castilho. Sinds jonge leeftijd heeft de heer Robles interesse en betrokkenheid gehad in de geschiedenis van Suriname en haar bevolkingsgroepen. Hij verzorgt presentaties bij Joodse instellingen over de geschiedenis van de Joden in Suriname, waarbij de focus licht op de Joden maar waarbij hij alle andere bevolkingsgroepen ook bespreekt. Aangezien er een grote interactie is tussen de diverse bevolkingsgroepen in Suriname laat Eddy dit ook zien in zijn presentaties. Hij vindt dat Suriname bij uitstek het schoolvoorbeeld is van een geslaagde integratie van rassen en geloven.

Deze Konmakandra is mogelijk gemaakt door de inzet en input van een groot aantal vrijwilligers van de stichting. Ook voor de foto-expositie hebben de donateurs vele foto's en documenten aangeleverd die betrekking hebben op het thema van de Konmakandra. Mede namens hen, hopen we u te zien! Reserveer alvast de dag in uw agenda en laat ons weten of u aanwezig zult zijn.

Namens de werkgroep van de Konmakandra van 2018
Cornelly Spier (Coördinator)

